

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

В умовах економічної невизначеності, яка характеризується відсутністю повної інформації про майбутні стани ринкового середовища, неможливістю точного прогнозування наслідків управлінських рішень та наявністю множини альтернативних сценаріїв розвитку подій [1], забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств є невід'ємною частиною стратегічного управління, що дозволяє підтримувати стабільне функціонування бізнесу в умовах численних викликів і загроз [2].

Фінансово-економічна безпека є однією з ключових складових стратегічної безпеки підприємства, що визначає його здатність до стабільного функціонування, підтримання стабільних конкурентних позицій, забезпечення ефективної діяльності та сприяння сталому розвитку [3]. Вона сприяє досягненню фінансових інтересів суб'єкта підприємництва шляхом оптимального залучення та ефективного використання фінансових ресурсів і впливає на всі аспекти його діяльності (рис. 1), забезпечуючи фінансову стійкість і незалежність на довгостроковій основі, ліквідність і платоспроможність [4]. Саме тому фінансово-економічна безпека відіграє вирішальну роль в умовах економічної нестабільності та невизначеності економічного середовища.

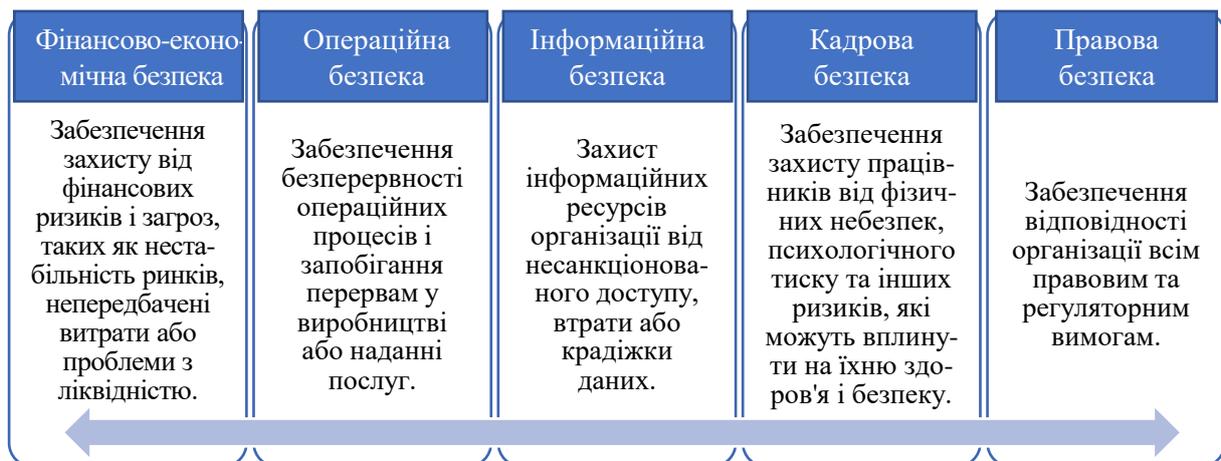

Рис. 1. Місце фінансово-економічної безпеки підприємства серед інших складових безпеки

Джерело: побудовано автором за даними [1-3].

На відміну від ризику, який піддається кількісній оцінці та математичному моделюванню, невизначеність має якісну природу [5] та вимагає застосування специфічних методів аналізу. Тому в умовах економічної невизначеності система фінансово-економічної безпеки повинна включати як превентивні заходи, спрямовані на попередження негативних впливів, так і механізми швидкого реагування у разі виникнення кризових ситуацій. Серед таких механізмів особливе значення мають внутрішній аудит, контроль витрат, планування бюджету та фінансове прогнозування з урахуванням сценаріїв розвитку подій. Превентивна спрямованість реалізується через створення резервних фондів, диверсифікацію джерел фінансування, хеджування валютних та цінних ризиків, страхування критичних активів. Реактивні механізми забезпечують оперативне реагування на реалізовані загрози через антикризове управління, реструктуризацію зобов'язань, оптимізацію витрат [6].

Адаптивний компонент передбачає розвиток організаційної гнучкості, впровадження гнучких бізнес-процесів, формування культури постійних змін та інновацій [7, 8]. Критичне значення має розбудова системи раннього попередження, що дозволяє ідентифікувати загрози на стадії їх зародження та нівелювати потенційні негативні наслідки [9]. Ефективність цих заходів підвищується завдяки застосуванню цифрових рішень для збору та аналізу фінансової інформації [10, 11], що забезпечує оперативне прийняття управлінських рішень.

Отже, в умовах економічної турбулентності управління безпекою перетворюється на невід’ємну частину управлінської культури бізнесу і виступає важливою характеристикою загальної якості бізнесу. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств в умовах невизначеності вимагає трансформації управлінської парадигми від статичних захисних механізмів до динамічних адаптивних систем. Комплексний підхід має поєднувати фінансові, організаційні та технологічні інструменти, інтегровані в єдину систему безпекового управління.

Література

1. Лопашук І.А., Лопашук В.О., Іким А.В. Умови невизначеності як джерело ризиків у підприємницькій діяльності. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2025. № 19. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-19-03-01>
2. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles. Atlantis Press, Paris, France, 2019. С. 156–160.
3. Дячков Д.В., Потапюк І.П., Капран І.В. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173>
4. Чайкіна А., Маслій О., Черв’як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 307–313.
5. Огляд безпекових аспектів діяльності бізнесу в контексті суспільно-політичної та фінансово-економічної ситуації в державі в період з 03 по 10 лютого 2025 року. *Український інститут майбутнього*. URL: <https://uifuture.org/publications/oglyad-diyalnosti-biznesu-z-03-po-10-lyutogo-2025/>
6. Шевченко Н. В. Управління кризовими ситуаціями та ризиками в організації: безпековий аспект. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16938196>
7. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
8. Орлова Н., Винник Т., Побігун С. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу в умовах кризи: аналіз і практична реалізація в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-75>
9. Maslii O. Methodical principles of identifying threats to economic security of the state. *Economics and Region*. 2017. No. 6(67). P. 28–34. <http://reposit.pntu.edu.ua/handle/PoltNTU/3588>
10. Onyshchenko, S. V., Maslii, O. A., Hlushko, A. D. (2021). Digital transformation of small business as a necessary condition for its for its development during the pandemic. Academic and university science – results and prospects: a collection of scientific articles based on materials of the XIV International Scientific and Practical Conference, December 9, 2021. Poltava: PoltNTU, 42–45.
11. Глушко А.Д., Пиріг Я.М. Оптимізація заборгованості підприємства критичної інфраструктури в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 1 (314). С. 47–54.